

יום חמישי 1 בינואר 2009

לכבוד
מר אהוד ברק
שר הביטחון
משרד הביטחון
הקריה, תל אביב 61909

באמצעות הפקס

דחוף!

א' נ',

- הנדון: **המשך מניעת מעבר דלק, גז ביטול וסחורות לרצועת עזה**
(סימוכין: שלנו מיום 9.11.2008, 10.11.2008, 16.11.2008, 20.11.2008, 25.11.2008, 17.12.2008 ו-24.12.2008, שלכם יועמ"ש 22657 מיום 10.11.2008, יועמ"ש 24874 מיום 11.12.2008 ויועמ"ש 231208-25691 מיום 23.12.2008)
1. הרינו דורשים, כי **תחודש אספקת הדלקים לרצועת עזה לאלתר וללא הגבלה, על מנת לתת מענה למחסור החמור בחשמל ברצועה, אשר מחריף את מצבה הקשה של האוכלוסייה האזרחית.**
 2. עמותת גישה פנתה אליך לאחרונה ביום 24.12.2008 באמצעות המכתב שבסימוכין בדרישה לחדש את מעבר הסחורות והדלק לרצועת עזה ו**בבקשה רביעית במספר** כי תשיב לשאלותינו לגבי מדיניות מערכת הביטחון בנוגע לאספקת דלקים, גז וציוד הומניטארי לרצועה. שאלותינו לא זכו למענה ענייני כלשהו מצידך בעוד שמדיניות חסימת אספקתם של הדלקים הוחרפה.
 3. מזה שמונה שבועות **מדינת ישראל מאפשרת מעבר של כ-18% בלבד מכמות הסולר התעשייתי הנדרשת לייצור חשמל בעזה** ואינה מאפשרת מעבר של סוגים אחרים של דלק כלל. המחסור שנוצר כתוצאה מכך מקשה על התמודדותם של תושבי עזה עם תוצאות ההפצצות והירי, אשר הביאו למותם של קרוב ל-400 אנשים ולפציעתם של למעלה מאלף נוספים.
 4. להזכירך, במסגרת בג"צ 9132/07 **אלבסיוני נ' ראש הממשלה**, בית המשפט העליון הורה למדינה לאפשר אספקה של דלק, בכמויות שלא יירדו מתחת לכמות שבועית של כ-2.2 מיליון ליטרים סולר תעשייתי - הכמות הנדרשת להפעלה סדירה של תחנת הכוח ברצועת עזה, אשר מספקת שליש מהחשמל ברצועה. תחת קיום חובה זו, מאז יום 4.11.2008, מערכת הבטחון מאפשרת העברה של כ-624,000 ליטרים של סולר תעשייתי בשבוע בלבד. כמות זו מהווה **28% בלבד מכמות הסולר התעשייתי עליה הורה בית המשפט העליון וכ-18% בלבד מכמות הסולר התעשייתי הנדרש על מנת שתחנת הכוח תפעל בהתאם**

ליכולת הנוכחית שלה. כתוצאה מכך, ברוב הימים שחלפו מאז 4.11.2008, תחנת הכוח לא פעלה או שפעלה באופן חלקי בלבד – דבר המחריף את המחסור בחשמל ברצועה.

5. מאז תחילת המבצע הצבאי ביום 27.12.2008, מערכת הבטחון מונעת כל מעבר דלקים דרך נחל עוז. עקב כך, מאז יום 29.12.2008 תחנת הכוח בעזה אינה פועלת כלל.

למכתבנו זה מצורף תרשים, ובו פירוט כמויות הסולר התעשייתי שמערכת הבטחון אפשרה להעביר לרצועת עזה מאז יום 4.11.2008. כן, מצורפת טבלה, ובה פירוט ימי הסגירה וימי הסגירה החלקית של תחנת הכוח, כתוצאה מהמחסור בסולר תעשייתי.

6. מדיווחים בתקשורת עולה, כי ראש הממשלה, שר הביטחון ושרת החוץ החליטו שלא ליזום "הפסקת אש הומניטארית", כיוון שהשתכנעו שרצועת עזה איננה סובלת ממשבר הומניטארי (ראו <http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/1051540.html>). אלא שעל פי המידע שנאסף על ידי גופים בינלאומיים ודיווחים המגיעים מעזה, **אמצעי הקיום הבסיסיים בעזה הולכים ומתכלים, התשתיות ניזוקות ללא תקנה, ואמצעי הסיוע המעטים שמועברים לרצועה אינם מספקים ולו קמטץ מצרכיה של האוכלוסייה המקומית.**

7. רצועת עזה סובלת ממחסור חריף באמצעי קיום מזה זמן רב כתוצאה ממדיניות הסגר המתמשכת של ישראל. ברם, התקיפה הצבאית הנוכחית והרס התשתיות המסיבי בעקבותיה הגבירו עוד יותר את הצורך במעבר דלק, הדרוש לתפקוד של מתקנים הומניטאריים כגון משאבות מים, מתקני ביוב ומערכת הבריאות, אשר קורסים תחת ההפצות הבלתי פוסקות והעומס המערכתי כתוצאה מהפגיעה בנפש וברכוש.

8. בשל המחסור בחשמל, תושבי הרצועה סובלים מהפסקות חשמל של עד 20 שעות ביום ואף יותר, לרבות בבתי חולים, בבארות מים ובמתקני טיהור שפכים. בחלק מן האזורים נותקה אספקת החשמל כליל, בשל נזק חמור לתשתיות כתוצאה מההפצות. טכנאים מחברת החשמל בעזה (GEDCO) שהגיעו לאזורים הניזוקים דיווחו כי נאלצו לברוח מבלי לבצע את התיקונים, לאחר שהופצצו על ידי מסוקי חיל האוויר. בנוסף, סירובה של מערכת הבטחון לאפשר הכנסת חלקי חילוף לרצועת עזה במהלך ששת החודשים האחרונים יצר מחסור חמור בשנאים ובציוד חיוני נוסף - מחסור שפוגע עוד יותר בתפקוד מערכת החשמל בעזה.

9. **מערכת החשמל בעזה עומדת בפני קריסה, דווקא בימים בהם החשמל נחוץ ביותר לצורך תפעול בתי חולים, בארות מים ותשתיות חיוניות נוספות.**

10. מאז תחילת ההפצות ביום 27.12.2008, בית החולים שיפא תלוי כמעט באופן בלעדי בגנראטורים, אשר אינם מיועדים לתפעול מעבר ל-8 שעות רצופות ואינם יכולים לספק את צרכיהם של החולים והצוות הרפואי. לפי הנתונים של חברת החשמל בעזה (GEDCO), בין הימים 27.12.2008 ועד 29.12.2008, הפסקות החשמל עמדו על 24 שעות

ביממה בבית החולים. ביום 30.12.2008 עמדו הפסקות החשמל בבית החולים על 21 שעות וכן ביום 31.12.2008 אורך הפסקות החשמל בבית החולים עמד על 22 שעות. מדובר בבית החולים המרכזי ברצועת עזה, שפועל במתכונת חירום, בניסיון להעניק טיפול למספר הגובר של פצועים.

11. כמו כן, בשל המחסור בחשמל, 60% מתושבי עזה מקבלים מים נקיים בממוצע פעם אחת, כל חמישה עד שבעה ימים, ובחלק מהאזורים הצפופים (העיר עזה, ג'באליה ואזור המרכז), התושבים מקבלים מים פעם אחת בעשרה ימים, למשך יום אחד, וזאת לפי הנתונים של חברת המים בעזה (CMWU). בנוסף לכך, הופסקה פעילות טיהור מי השפכים בשל המחסור בחשמל, וכעת מתקני הטיהור מזרימים את מי השפכים הלא-מטוהרים ישירות לים או לאגם השפכים שמתמלא בבית לאהיא - אותו האגם שגדותיו קרסו לפני כשנתיים ומימיו גרמו למותם של חמישה אנשים. כעת, קיים חשש שפגיעה כתוצאה מההתקפות תגרום להפצה נוספת של האגם. ההתקפות האוויריות גרמו לנזק למערכת הצינורות, אולם הטכנאים של חברת המים אינם יכולים לתקן את הנזק או להעריכו בשל איום ההפצות.

12. גם השימוש בגנראטורים נהיה קשה יותר ויותר לאור המחסור בסולר רגיל, שאספקתו צומצמה על ידי מדינת ישראל מאז יום 28.10.2007. בחודשים האחרונים האספקה צומצמה עוד יותר בשל ויכוח בין הרשות הפלסטינית לבין שלטון החמאס לעניין התשלום. עד השבוע, בשל הצמצום המכוון במעבר הדלק דרך נחל עוז, בלית ברירה, תושבי עזה נאלצו להעביר כמות מוגבלת של סולר רגיל דרך המנהרות שבין רצועת עזה לבין מצרים. אולם בשל הפצת המנהרות בציר פילדלפי ביום 28.12.2008 וביום 30.12.2008, נסגר גם ערוץ "חלופי" זה לאספקת הסולר הרגיל, המזין את הגנראטורים של בתי חולים ומתקנים הומניטאריים נוספים. בכך נפגעה יכולתם של מתקנים הומניטאריים להתמודד עם הפסקות החשמל הארוכות.

13. יוזכר, כי לא ניתן להעביר סולר תעשייתי אלא דרך נחל עוז וכי הסולר התעשייתי משמש אך ורק לצרכיה של תחנת הכוח, במימון האיחוד האירופי.

14. לאור כל האמור, רואים אנו לציין בפניך כי בעת לחימה, האחריות לדאוג לשלומה ולצרכיה של האוכלוסייה האזרחית מוטלת על כתפיו של המפקד הצבאי, הן מכוח דיני הלחימה והן מכוח דיני הכיבוש. בעת לחימה ישראל מחויבת על-פי דיני הלחימה לנהוג בתושבים המקומיים ב"דרך-ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגיהם. היחס אליהם יהא תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשי אלימות או איומי אלימות..." (סעיף 27 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949, היא אמנת ג'נבה הרביעית. ראה גם סעיף 46 לאמנת האג בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907). חובות אלה הינן מוגברות לאור השליטה שמפעילה מדינת ישראל על גבולותיה של רצועת עזה, בין אם חובות אלו נובעות מעצם השליטה על המעברים (ראה בג"צ 9132/07 אלבסיוני נ' ראש הממשלה, סעיף 12 לפסק

הדין) ובין אם הן נובעות מהמשך הכיבוש של הרצועה (ראה "כובשים מנותקים: מעמדה המשפטי של רצועת עזה", ינואר 2007, זמין בקישור: <http://www.gisha.org/> <http://www.gisha.org/UserFiles/File/Report%20for%20the%20website.pdf>).

15. בבג"ץ 4764/04 **רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה**, פ"ד נח(5) 385 (2004) (אשר עסק בחובותיו המשפטיות של המפקד הצבאי כלפי האוכלוסייה האזרחית בעת הלחימה ברפיח בשנת 2004), קבע בית המשפט העליון כי חובתו של המפקד הצבאי על-פי הכלל הבסיסי שלעיל הינה כפולה: "ראשית, עליו להימנע מפעולות אשר פוגעות בתושבים המקומיים. זוהי חובתו ה"שלישית"; שנית, עליו לעשות פעולות הנדרשות כדין המבטיחות כי התושבים המקומיים לא ייפגעו. זו חובתו ה"חיובית"... שתי החובות הללו – אשר הגבול ביניהן הוא דק – צריכות להיות מופעלות בסבירות ובמידתיות על-פי צרכי הזמן והמקום." (ע' 396 לפסק הדין)

16. לאור זאת בחן בית המשפט את חובותיו הנגזרות של המפקד הצבאי, ובכלל זאת חובתו לדאוג לאספקתם של מים, חשמל, ציוד רפואי ותרופות ומזון. ביחס לאלו, **חובתו של המפקד הצבאי היא להבטיח, כי באזור הקרבות יימצא ציוד מספיק ועליו להביא עניין זה בחשבון במסגרת ההתארגנות לקראת מבצע צבאי**. ביחס לציוד רפואי קבע בית המשפט, כי על המפקד הצבאי "לבחון מראש את המערך הרפואי במקום ואת יכולתם של בתי החולים המקומיים לתת שירות רפואי סביר בעת הקרבות. יש להכין מראש ציוד רפואי למקרה של מחסור; יש לאפשר הכנסת ציוד רפואי ממקורות שונים כדי להקל את המצוקה; יש לקיים, ככל האפשר, קשר עם שירותי הרפואה המקומיים. החובה היא של המפקד הצבאי, ואין בקבלת סיוע מגורמים חיצוניים כדי לשחרר אותו מחובתו זו (השווה סעיף 60 לאמנת ג'נבה הרביעית)." (ע' 398 לפסק הדין).

17. דברים אלו יפים גם לענייננו. הצמצום היזום באספקת הדלק לרצועת עזה מאז יום 28.10.2007 וחסימת האספקה של הסולר התעשייתי לרצועה מאז יום 4.11.2008 הגבילו בצורה חמורה עד מלאה את יכולת ייצור החשמל בעזה, ובכך שיבשו את פעילותם של מוסדות הומניטאריים חיוניים. **מחסור זה היה ידוע היטב לגורמי הביטחון, שכן גורמי הביטחון יצרו את המחסור, באופן מכוון, מאז יום 28.10.2007 וכן אנו התרענו עליו לא פעם ולא פעמיים**. לאור זאת, צפוי היה כי במסגרת המבצע הצבאי יוחרף המחסור עד כדי פגיעה ממשית ומיידית בגופם, בבריאותם ובכבודם של תושבי רצועת עזה. **המפקד הצבאי היה צריך להיערך למצב זה ומשלא עשה כן, עליו לדאוג לספק את החסר כעת, באופן מלא ומידי**. בדומה, כיוון שבמסגרת הפעילות המלחמתית הפציץ הצבא את תשתיות החשמל וכן את המנהרות אשר, לאור מניעת האספקה דרך נחל עוז, היוו ערוץ חלופי מוגבל וחלקי לאספקת סוגי גז וסולר אחרים, להם שימושים יומיומיים והכרחיים, על המפקד הצבאי החובה לדאוג לאספקתם של אמצעים אלו בערוץ היחיד הקיים, קרי: דרך נחל עוז.

18. בהתאם למשפט ההומניטארי הבינלאומי ולפסיקתו של בג"צ, על מערכת הבטחון מוטלת החובה לא רק לאפשר את מעבר הסולר התעשייתי, הממומן על-ידי גורמים אירופיים, אלא במידת הצורך לממן בעצמה את מעבר הסולר הרגיל, הבנוי וגז הבישול, וזאת על מנת לתת מענה לצרכיהם של אזרחים תושבי עזה, אשר סובלים ממצב הומניטארי קשה ביותר כתוצאה מהלחימה ומשנה וחצי של סגר.

19. אנו, חברי קהילת זכויות האדם בישראל, פונים אליך כי תורה על חידוש אספקת הדלק לרצועת עזה באופן מיידי וללא כל הגבלה, על מנת לספק את צרכיה של האוכלוסייה האזרחית.

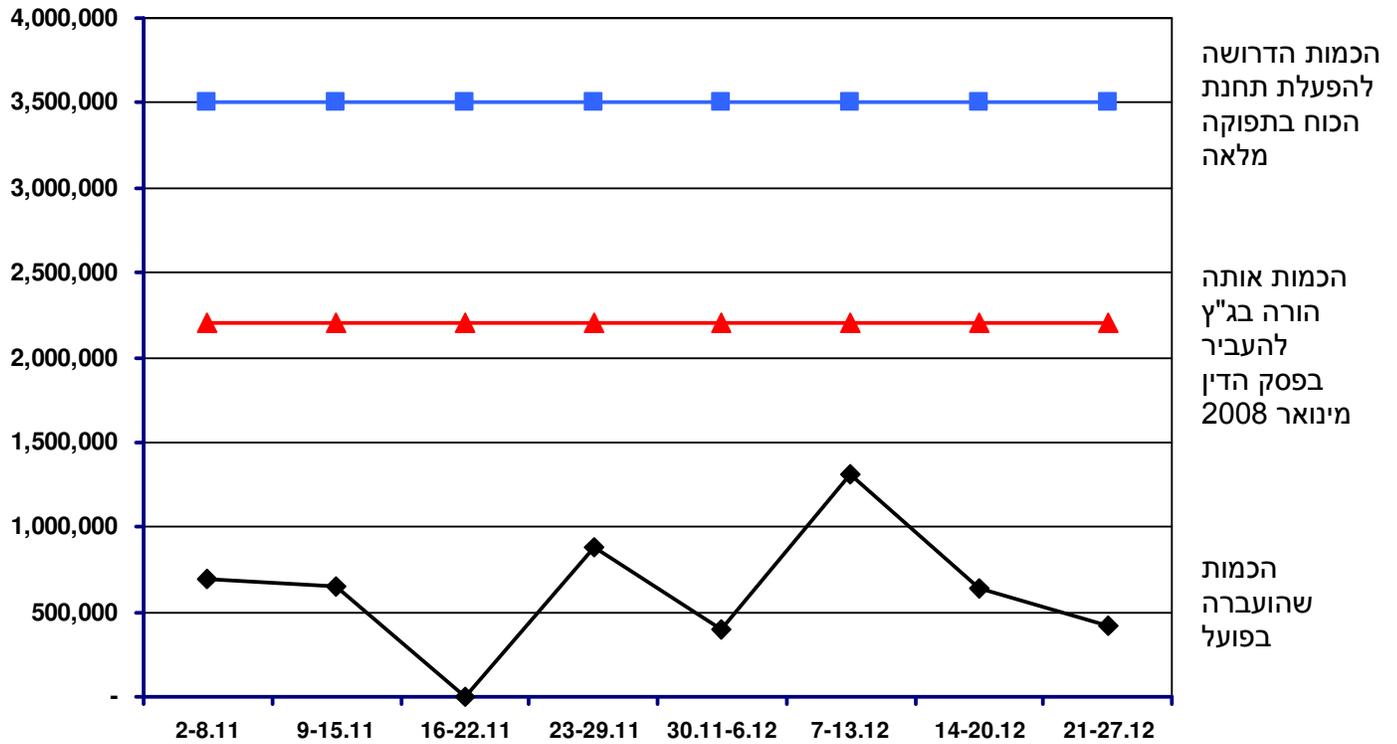
על החתום:

**במקום
בצלם
גישה
האגודה לזכויות האזרח בישראל
הועד הציבורי נגד עינויים בישראל
המוקד להגנת הפרט
יש דין
רבנים לזכויות אדם
רופאים לזכויות אדם
עדאלה**

העתקים:

עו"ד אחז בן-ארי, היועץ המשפטי למערכת הביטחון, באמצעות פקס: 03-6976746 ובדואר אלקטרוני אלוף (במיל') עמוס גלעד - מ"מ מתאם פעולות הממשלה בשטחים עו"ד מנחם מזוז, היועץ המשפטי לממשלה עו"ד אסנת מנדל, מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

מעבר סולר תעשייתי לתחנת הכוח של עזה, נובמבר-דצמבר 2008

פעילות תחנת הכוח לאחר ה-5 בנובמבר 2008

November 2008

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

תחנת הכוח פועלת בתפוקה של כ-30% (טורבינה אחת מתוך 3).

תחנת הכוח אינה מייצרת חשמל כלל.

[המשך התרשים בעמוד הבא]

December 2008

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

תחנת הכוח פועלת בתפוקה של כ-30% (טורבינה אחת מתוך 3).

תחנת הכוח אינה מייצרת חשמל כלל.